

بررسی اثرات تراکم و آرایش کاشت بر عملکرد و اجزای عملکرد کتان روغنی

مهندس رضا حقگو
رئیس نمایندگی استان قزوین
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

به منظور ارزیابی مناسب ترین آرایش کاشت و تراکم بوته و تاثیر آنها بر عملکرد و اجزای عملکرد کتان روغنی، دو آزمایش فاکتوریل در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی در ۴ تکرار در سال ۱۳۹۰ در قزوین اجرا شد. در آزمایش اول فاصله خطوط کاشت ۵۰ سانتی متر و در آزمایش دوم ۶۰ سانتی متر در نظر گرفته شد. در هر آزمایش، تیمار تراکم در چهار سطح ۱۵۰، ۲۵۰، ۳۰۰ و ۳۵۰ بوته در متر مربع و تعداد خطوط کشت روی پشته، دو خط و سه خط منظور گردید. نتایج بدست آمده نشان داد که اثر تیمارهای تعداد خطوط کاشت و تراکم بر ارتفاع بوته، وزن هزار دانه، قطر ساقه، تعداد شاخه فرعی، عملکرد دانه در گیاه، عملکرد دانه در واحد سطح، عملکرد بیولوژیک و شاخص برداشت در سطح ۱٪ معنی دار بود. همچنین اثر تیمار فاصله خطوط کاشت بر عملکرد دانه در واحد سطح و عملکرد بیولوژیک اثر متقابل فاصله خطوط کاشت و تعداد خطوط کشت بر ارتفاع بوته، تعداد کپسول در واحد سطح، عملکرد دانه در واحد سطح و عملکرد بیولوژیک نیز معنی دار بود. با افزایش تراکم، صفات، ارتفاع گیاه، عملکرد دانه در واحد سطح، درصد پروتئین و عملکرد بیولوژیک افزایش و سایر صفات مورد بررسی نظیر عملکرد دانه در گیاه، وزن هزار دانه، شاخص برداشت، تلاش زادآوری و تعداد شاخه فرعی و نیز درصد روغن کاهش نشان داد. اگرچه تعداد کل دانه در کپسول با افزایش تراکم گیاه کاهش یافت اما به دلیل افزایش تعداد کل دانه در واحد سطح، با وجود کاهش وزن هزار دانه، عملکرد دانه در واحد سطح افزایش پیدا کرد بطوری که تراکم ۲۵۰ بوته در متر مربع با میزان ۱۲۹۳ کیلوگرم در هکتار برتر از تراکم ۱۵۰ بوته با میزان عملکرد ۱۰۲۲ کیلوگرم بود. افزایش تراکم از ۲۵۰ به ۳۰۰ بوته در متر مربع اثر معنی داری بر افزایش عملکرد دانه نداشته است. نتایج مقایسه میانگین اثر متقابل فاصله ردیف کاشت و تعداد خطوط کشت نشان داد که بیشترین میزان عملکرد دانه با میزان ۱۳۶۱ کیلوگرم مربوط به فاصله خطوط کاشت ۶۰ سانتی متر و سه خط کاشت بود. بر اساس این تحقیق، به نظر می رسد، فاصله خطوط کاشت ۶۰ سانتی متر و سه خط کشت بر روی پشته، با تراکم ۲۵۰ بوته در متر مربع مناسب ترین آرایش کاشت و تراکم بوته برای حصول عملکرد مطلوب، در کتان روغنی، در منطقه قزوین می باشد.

شرکت سهامی خاص توسعه کشت دانه های روغنی